



LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

Lietuvos Respublikos Seimo
Kaimo reikalų komitetui

2025-09-16 Nr. 1.02-0343

DĖL DVIDEŠIMTOSIOS LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PROGRAMOS PROJEKTO NR. XVP-718

Žemės ūkio rūmų nariai, 2025 m. rugsėjo 15 d. vykusio pasitarimo metu, aptarę Seimo narės, paskirtosios Ministrės Pirmininkės Ingos Ruginienės, 2025 m. rugsėjo 9 d. įregistruotą Seimo nutarimo „Dėl Dvidešimtosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“ projektą Nr. XVP-718 (toliau – Projektas).

Atsižvelgdami į tai, kad 2025 m. rugsėjo 17 d. Seimo Kaimo reikalų komiteto posėdyje bus nagrinėjamas Projektas, teikiame šias pastabas ir siūlymus, kurie labiau atspindėtų žemės ūkio ir miškininkystės sektorių, taip pat kaimo gyvybingumo užtikrinimo interesus:

1. Siūlome papildyti Projekto 15 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „15. *Kursime gyvybingą kaimą, konkurencingą ir tvarų žemės ūkį. Siūlysimė inovatyvias priemones, ypač **parentas ūkininkų kooperacija ir bendradarbiavimu**, žemės ūkio produktams perdirbti į didesnės pridėtinės vertės produktus. Trumpinsime maisto tiekimo grandines, kad sudarytume kuo palankesnes sąlygas Lietuvos ūkininkams parduoti produktus tiesiogiai galutiniams vartotojams. Sieksime tiesioginių išmokų suvienodinimo žemdirbiams ES lygiu ir jų teisingo paskirstymo šalies viduje smulkiųjų ir vidutinių ūkių bei jaunųjų ūkininkų naudai. Padėsime ūkiams spręsti žemės ūkio rizikų valdymo problemas. Remsime vietos iniciatyvas, kurios skatins verslumą ir užimtumą kaime bei užtikrins šių iniciatyvų tęstinumą.*“;

2. Siūlome tobulinti Projekto 443 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „443. *Būtina didinti tokių institucijų, kaip Trišalė taryba, regionų plėtros tarybos, Lietuvos prekybos, pramonės ir amatų rūmai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio rūmai ~~socialiniai partneriai~~, Lietuvos mokslų akademija, Lietuvos mokslo taryba, Lietuvos kultūros taryba, Lietuvos savivaldybių asociacija, Švietimo taryba, Sveikatos taryba, įtaką formuojant valstybės politiką ir sprendžiant dėl viešųjų reikalų ir joms perleisti dalį savivaldai stiprinti reikalingų kompetencijų.*“;

3. Siūlome papildyti Projekto 444 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „444. *Steigsime Vietos bendruomenių rūmus, stiprinsime kitas bendruomeninių organizacijų skėtines organizacijas, **įskaitant vietos veiklos grupes**, savivaldybių bendruomeninių organizacijų tarybas ir pačias bendruomenines organizacijas, taikydami finansines, švietimo ir kitas priemones.*“;

4. Siūlome tobulinti Projekto 612 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „612. *~~„Nors 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2018/1999, (Europos klimato teisės akte) nustatytas terminas yra 2050 metai, Lietuva siekia paspartinti šį procesą ir šį terminą pasiekti anksčiau. Klimato neutralumas Lietuva sieks klimato neutralumo,~~*

Chamber of Agriculture of the Republic of Lithuania

Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 135199748
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva, Lithuania

Tel. (8 37) 400 351
Phone +370 37 400 351
Faks. (8 37) 400 350
Fax +370 37 400 350
El. paštas zur@zur.lt

<http://www.zur.lt>
PVM mokėtojo kodas LT351997412
Atsiskait. sąskaita Nr. LT717300010002241806
AB Swedbank bankas, banko kodas 73000

kuris ne tik prisidės prie pasaulinių aplinkosaugos tikslų, bet ir sustiprins Lietuvos energetinį savarankiškumą, inovacijų diegimą bei ekonominį konkurencingumą. Siekdami šių tikslų, eisime klimatui žalingų iškastinio kuro subsidijų mažinimo ir atsisakymo keliu.“;

5. Siūlome papildyti Projekto 613 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „613. Skatinsime gamtos pagrindų kuriamus sprendimus miestuose ir kaimo vietovėse, tokius kaip žaliųjų zonų plėtra, esamų želdinių **tinkama priežiūra, atnaujinimas bei saugojimas** ir klimato adaptacijai pritaikytos infrastruktūros kūrimas.“;

6. Siūlome koreguoti Projekto 622 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „622. **Imsimės realios gyvūnų gerovės kontrolės skatinimo politikos**, įtraukdami nevyriausybinės organizacijos bei ekspertus. Užtikrinsime naminių gyvūnų apsaugą, taip pat neišvengiamą atsakomybę už žiaurų elgesį su gyvūnais.“;

7. Siūlome koreguoti Projekto 628 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „628. **Formuosime ir vykdysime atsakingą, miškininkystės mokslu paremtą miškų politiką**, grindžiamą Ministrų konferencijoje dėl Europos miškų apsaugos (angl. „Forest Europe“) patvirtintais darnaus miškų tvarkymo principais ir jais paremtu daugiatiksliu, ~~gamtai artimu~~ miškininkavimo modeliu ir tvarios miškotvarkos modeliais pagrįstais daugiamečiais miškų tyrimais, formuojant daugiafunkčius miškus tolygiai ir saikingai naudojant miško išteklius. Diegsime inovatyvias ir adaptyvias tausojančios miškininkystės, įskaitant artimas gamtai, praktikas bei skatinsime miško tvarkymo technologijų paiešką ir jų diegimą, mokliškai pagrįstą laukinės gyvūnijos populiacijų miškuose apsaugą ir suregulavimą.“;

8. Siūlome papildyti Projekto 630 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „630. **Diegsime priemones, skatinančias didinti Lietuvos miškingumą iki 2030 metų bent iki 35 proc.** Padidinsime naujai įveisiamų miškų plotus, tobulinsime savaimę apželiančių ir naujai įveistų miškų plotų pripažinimo miškais tvarką. Sukursime fondą, skirtą valstybės valdomų miškų plotams plėsti įsigyjant parduodamus miškus. Prieš įvedant naujus suvaržymus privačiuose miškuose, būtina numatyti sąžiningą kompensavimą ir **tvarius finansavimo šaltinius valstybės biudžete**.“;

9. Siūlome papildyti Projekto 633 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „633. **Ribosime** plynuosius kirtimus **griežtai** saugomose teritorijose ir priemiestiniuose bei miesto teritorijoje esančiuose miškuose, privačių miškų savininkams numatysime tinkamą kompensavimo ar miškų išpirkimo mechanizmą, racionaliai naudosisime medienos ruošos formas oficialaus saugomos teritorijos statuso neturinčiose miško teritorijose.“;

10. Siūlome papildyti Projekto 634 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „634. **Sukursime miškų naudojimo modelius, kurie skatintų rekreaciją, ekoturizmą ir kitų ekosistemos produktų bei paslaugų kapitalizaciją, lygiavertę ekonominiam miško naudojimui.** Sieksime sudaryti sąlygas miškų savininkams gauti pajamų iš šių paslaugų teikimo. **Peržiūrėsime diskriminuojantį (kitų mokesčių mokėtojų atžvilgiu) miško savininkų apmokestinimą**.“;

11. Siūlome papildyti Projekto 635 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „635. **Sukursime mokestines, finansines ir teisines paskatas miškų savininkams, kurie savo miškuose taiko tvaraus miškų valdymo principus**.“;

12. Siūlome koreguoti Projekto 638 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „638. **Mokliškai pagrįstai parinktose vietose, atlikę kaštų ir naudos analizę, Aatkursime šlapynes miškuose ir sumažinsime melioracijos poveikį miškų ekosistemoms, siekdami didesnio vandens kaupimo ir anglies absorbcijos.** Skatinsime produktyvias investicijas į modernią Lietuvos medienos ir biotechnologijų pramonę, biomasės energetiką, siekdami racionaliai naudoti ir gausinti vietinius atsinaujinančius miškų medienos išteklius gaminant ilgaamžius medienos produktus, neutralizuoti poveikį klimatui užtikrinant ilgalaikį anglies dioksido kaupimą juose. Sieksime išsaugoti ir skatinti kurti darbo vietas miškininkystės, nemedieninės ekonomikos ir medienos pramonės sektoriuose.“;

13. Siūlome koreguoti Projekto 639 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „639. *Tobulinsime miškų sektoriaus valdymą, atskirdami ūkinę veiklą nuo inspekcinės veiklos, valstybinės miškų politikos įgyvendinimą ir valstybinių miškų valdymą paskirdami Žemės ūkio ministerijai (taip kaip yra daugelyje ES valstybių narių). Sieksime stiprinti valstybinių miškų sektorių ir 50 proc. miškų išlaikyti valdomų valstybės, užtikrindami miškų sektoriaus stabilumą, veiklos efektyvumą ir ekonominį gyvybingumą, šalies biudžeto pajamas iš miško išteklių naudojimo. Siekdami racionaliai naudoti medienos žaliavą, metinių biržių nustatymo metu sieksime pateikti bendrą žaliavinės medienos gamybos apimtį nurodant sortimentinę žaliavinės medienos struktūrą.“;*

14. Siūlome papildyti Projekto 659 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „659. *Toliau plėtosime žaliųjų pirkimų, tvarių paslaugų ir produktų paklausą. Prioritetą teiksime ekologiškai ir pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą (NKP) pagamintiems produktams.“;*

15. Siūlome papildyti Projekto 685 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „685. *Sudarysime sąlygas saugomų teritorijų plėtrai, parengsime veikiančius kompensavimo už veiklos apribojimus skaičiavimo ir mokėjimo mechanizmus ir numatysime tvarius finansavimo šaltinius.“;*

16. Siūlome koreguoti Projekto 705 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „705. *Įpareigosime Skirsime paramą pramonės įmones diegti įmonėms, kurios diegs modernias taršos mažinimo technologijas.“;*

17. Siūlome koreguoti Projekto 729 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „729. *Parengsime ir patvirtinsime horizontalią tarpinstitucinę darnios bioekonomikos plėtros strategiją, kurioje būtų integruotos visos bioprodukcinio ūkio sritys (žemės ūkis ir miškų ūkis), transformuodami mūsų pirminės gamybos bei perdirbimo sektorius į didžiausią didesnę pridėtinę vertę kuriančią bei žymiai prie BVP augimo prisidedančią ekonomikos dalį.“;*

18. Siūlome koreguoti Projekto 731 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „731. *Finansavimo prioritetu laikysime projektus, kurie bus subalansuoti ekonominiu, socialiniu ir aplinkosauginiu aspektais, o regionų plėtros bei bendruomeniniams projektams – taip pat ir socialiniu aspektu. Tokiu būdu parodysime lyderystę, kad aplinkai draugiškos investicijos gali kurti didelę ekonominę naudą ir spręsti įsisenėjusias socialines problemas – darbo vietų regionuose, sveikos visuomenės ir kitas.“;*

19. Siūlome papildyti Projekto 737 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „737. *Teiksime paramą taikomiesiems moksliniams tyrimams, kurie aktualūs žemės ūkio ir maisto pramonei, platesnei jų rezultatų sklaidai ir inovacijų diegimui spartinti. Paramos prioritetas bus mokslo institucijų, bendradarbiaujant su žemdirbių savivaldos organizacijomis, teikiamiems projektams.“;*

20. Siūlome koreguoti Projekto 738 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „738. *Parengsime ir vykdysime ambicingą Lietuvos gyvulininkystės plėtros strategiją, ypač daug dėmesio skirsime prisitaikymui prie aplinkosauginių, tvarumo, kvapų mažinimo reikalavimų ir gyvūnų gerovės standartų, ūkinių gyvūnų genetinės vertės didinimui, pašarų ir produkcijos kokybės, auginimo efektyvumo didinimui. Paruošime ir įgyvendinsime apsirūpinimo baltymineis pašarais programą.“;*

21. Siūlome papildyti Projekto 743 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „743. *Trumpinsime maisto tiekimo grandines. Taip sudarysime kuo palankesnes sąlygas Lietuvos ūkininkams parduoti dalį žemės ūkio ir maisto produktų tiesiogiai galutiniams vartotojams. Skatinsime ekologiško bei pagal pripažintas kokybės sistemas užauginto maisto vartojimą.“;*

22. Siūlome papildyti Projekto 753 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „753. *Skatinsime jaunųjų ūkininkų įsikūrimą, jiems teikdami prioritetą ir pagal įvairias ES ir nacionalinės paramos priemones sukurdami atskiras paramos schemas, kurios skatintų kartu kaitą kaime, derinsime finansinę paramą ir kitas paskatas, užtikrindami žemės ūkio paskirties žemės rinkos skaidrumą ir*

šios žemės ir kreditų prieinamumą. **Valstybės garantijų pagalba sudarysime sąlygas jauniems ūkininkams perimti veikiančius ūkius.**“;

23. Siūlome koreguoti Projekto 765 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „765. **Priimsime dirvožemio įstatymą. Sieksime valstybės mastu išspręsti rūgščių dirvų kalkinimo problemą. Tam inicijuosime tvaraus dirvožemio valdymo programos, kurios tikslas būtų visų žemės ūkio dirvožemių tvarus tvarkymas, parengimą ir įgyvendinimą.**“;

24. Siūlome koreguoti Projekto 766 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „766. ~~Taip pat būtina rasti~~ **Skirsime valstybės ir ES lėšų kompleksinės visuotinės melioracijos sistemų atnaujinimo, remonto, rekonstravimo programos parengimui ir įgyvendinimui. Taip pat tikslinga svarstyti apie melioracijos fondo įkūrimą.**“;

25. Siūlome koreguoti Projekto 768 punktą ir išdėstyti jį sekančiai: „768. ~~Skatinsime plėtoti bitininkystę,~~ ekologinių ūkių plotus, taikyti pažangias sėjomainas, diegti pažangias agrotechnologijas. Ypatingai skatinsime ekologinių ūkių **pagamintos ir** užaugintos produkcijos vartojimą, mažinsime biurokratinę naštą ekologiniams ūkiams. Sustabdysime ekologinių ūkių plotų nykimą ir skatinsime juos vėl augti. **Parengsime ir vykdysime ekologinio ūkininkavimo plėtros veiksmų planą.**“;

26. Siūlome Projekto XII skyrių papildyti nauju punktu ir išdėstyti jį sekančiai: „**Fiskalinėmis priemonėmis, pavyzdžiui, taikant PVM lengvatą, skatinsime ekologiško bei pagal pripažintas kokybės sistemas užauginto maisto vartojimą viešajame sektoriuje.**“;

27. Siūlome Projekto XII skyrių papildyti nauju punktu ir išdėstyti jį sekančiai: „**Įteisinsime ir skatinsime agromiškininkystę, kaip tvarią ūkininkavimo praktiką.**“;

28. Siūlome Projekto XII skyrių papildyti nauju punktu ir išdėstyti jį sekančiai: „**Periodiškai atliksime atskirų žemės ūkio sektorių analizę ir pagal jos rezultatus formuosime žemės ūkio politiką.**“.

Pagarbiai

Pirmininkas

dr. Arūnas Svitojus